

DÉLMAGYARORSZÁG

76. évfolyam, 70. szám
1986. március 24., hétfő

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEDED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Már megint Móraváros?...

Bizony, újra meg újra a nyilvánosság elé kívánok azonosítani a városrészeket, s az ott élők mindennapjaiban neuralgikusnak mondható témák. Az elmúlt néhány hónapban például többször is lapunkba „verekedte magát” Móraváros csatornázásának ügye. Szóltunk erről a településfejlesztési hozzájárulás szavazását előkészítő időszakban, aztán hírt adtunk arról, hogy a Kossuth Lajos és a Petőfi Sándor sugárút, meg a Nagykörút között lakók igent mondtak, készek voltak áldozni is a szenny- és csapadékvíz elvezetésére. Igaz, a kalkulált végösszeghez képest nem túl nagy tétel az, amit a móravárosiak a közös kalapba ígérnek, de hogy számít, azt értelmetlen volna vitatni.

Igy láthatta ezt a városi tanács végrehajtó bizottsága is, mert programtervet készített, műszaki és anyagi lehetőségeket mérlegelt, s épp ezekben a napokban — a tanácsstagok beszámolóin — az érdekeltek elé tárja a megoldási módokat. A hat érintett tanácsügyi körzetben esténként összeülő móravárosiak ismét döntés előtt állnak hát: megszavazzák-e — legalább 51 százalékos többséggel —, hogy az egész városrész csatornázására társulást szerveznek. S ami ezzel jár; hogy a húszszázalékos központi-állami, húszszázalékos tanácsi támogatáshoz hozzáteszik-e a maguk zsebéből a hiányzó háromtized részt. (Ami egyébként még kevesebb is lehet, ha ügyesen érvelnek...)

Ami ezzel az igennel nyernének, nem kevés: a társulás létrejötte esetén még az idén megkezdődne a csatornaépítés, anélkül, hogy az 1161 érdeklét lakástulajdonosnak most rögtön egyetlen fillért is az asztalra kéne tennie. (A számítások szerint, ugyanis 15 évi hiteltörlesztéssel egy-egy esztendőre körülbelül 3300 forintnyi adósság jutna.) Persze, ez sem kevés — csaknem háromszáz forint havonta. Nagy valószínűséggel sokan vannak, lesznek, akik azt mondják: „nem a csatorna hiányzik leginkább az életemből...”

A minap, a móravárosi lakóterületi bizottság vezetőjével a társulás létrejöttének esélyeiről beszélgetve, szóba is került: nagy fába vágta a fejszéjüket, akik most több ezer emberrel szeretnék megértetni: vagy vállalják az önerős-társulásos és így állami támogatással is segített teljes körű csatornaépítést, vagy — pusztán a településfejlesztési hozzájárulásból befolyó évenkénti 6,5 millióval — apró lépésenként, egy-egy utcaszakaszon csatornázásával jutnak előrébb. Már megint, újra és újra, el kell majd mondaniuk — mint tették a településfejlesztési hozzájárulás „választási kampányában” —, hogy a többség döntése meghatározza majd a kisebbségben maradtak sorsát is. Ismét forintokat és métereket kell majd összehasonlítani, eddig jórészt ismeretlen fogalmakat tisztázni, érvelni, és érdekeket egyeztetni — a demokráciát gyakorolni.

Nagy lecke ez, s ha voltak is már előzményei — a gázvezeték-építések lakossági önerőből, a községi ivóvíztársulások — ilyen nagy értékű, összességében több mint 70 millió vállalkozásra nem volt példa a várospolitika hazai történetében. Miért éppen Móraváros? Nos, az okok nem csupán a városrész földrajzi és közműadottságaiban keresendők. Nem pusztán abban az önmagában is feltűnő ellentmondásban, hogy e városrész szinte úszik esők után a talajvízben, noha a városi főgyűjtő épp keresztezi, hanem abban is, hogy az ott élők erős közéletisége, egyútvé tartózkodása, a közösségi szellem iránti fogékonysága már számtalan jelét mutatta: nem ülnek ölbe tett kézzel, bajaikon keseregven. Pedig, hát volna miért... Az üzlethálózat, a burkolatlan utak, a tömegközlekedés, hogy csak a gyakoribban emlegettekről szóljunk. S a magas talajvíz, amely ellen a településfejlesztési hozzájárulás megszavazásával már támadásba lendültek.

„De hát az nem elég? Már megint a mi pénzünket kéri?” — vetődött fel a kérdés egy néhány nappal ezelőtti tanácsügyi beszámolóin is, szó nélkül hát ne hagyjuk e helyütt sem. Az akkori kérdezőbiztosoktól tudom (mert megkérdeztem), annak idején nem hallgatták el, hogy a családonkénti 420 vagy hatszáz forintból Móraváros vízvezetési gondjai nem oldhatók meg néhány éven belül. Már akkor jelezték: a szükséges 11 és fél kilométernyi hálózatbővítésből csupán 1850 méter költségét fedezi a településfejlesztési hozzájárulás.

Most, a második menetben kell eldönteni, miként teremtik elő a többi fedezetét. Társulással (az országos vízügyi alap és a tanács támogatata, mindenkire kiterjedő egyéni áldozatvállalással), vagy az eddigi hagyományok szerinti, „néhányan akarjuk az utcából, kifizetjük, aztán a későn ébredők utólagos bekötésért rájuk jutó összeggel megajándékozzák a tanácsi kasszát” — alapon. Ez utóbbi megoldás — megoldás a most készpénzzel rendelkezőknek. Az előbbi a hosszabb távra előretérőknek, a városrész egészében gondolkodóknak.

Mindenesetre, már megint együttérzéssel és érdeklődéssel várja a móravárosi 1161 lakástulajdonos döntését:

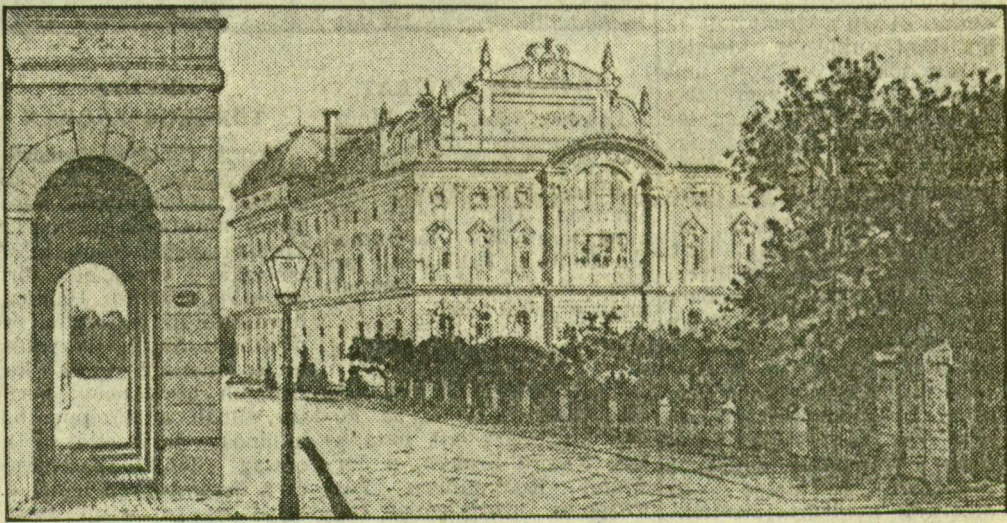
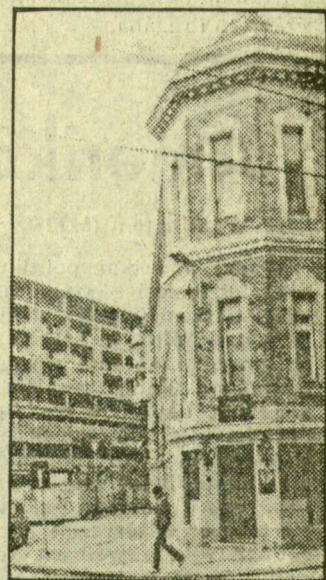
Pálffy Katalin

Értékőrzés és megújulás

Városrehabilitációs programok — „A genetikus kód” ereje

Az itt látható három fénykép mintegy száz esztendővel át, s egy évszázad még egy város életében is jelentős időszak. Amikor a frissen felépült színházról a korabeli képeslap készült, éppen kialakulóban volt Szeged struktúrája, az az épített rend, amely szerencsésen határozta meg a fejlődés vonalait és ütemét. A másik két felvétel arra bizonyíték, miként kapcsolódnak egybe régi értékeink új épületeinkkel. S ez minden város életében manapság alapvető probléma. Nemcsak egyre több szó esik az épített környezetről, nemcsak megoszlanak a vélemények egy-egy város formálódó arcáról, de mind tisztábban láthatjuk, hogy környezetünk alakulása nem pusztán építészeti probléma. Gondoljunk csak arra, hányszor emlegetik tervezők, építésszek, hogy kezük, lábuk össze van kötözve; hányszor mondjuk, hogy fejletlen társadalmunk látás- és tárgykultúrája; és mily sokszor emlegetjük szabályozórendszerünk, bürokratikus útvesztőink, építészeti hatóságaink fékhatásait. Ám éppen a nyilvánosság növekedésével, a demokráciával kétségtelen szélesedésével, a városvédő és -szépitő egyesületek tevékenységének erősödésével, a városrendezési törekvések társadalmi nyilvánosságával közelebb kerülünk környezeteinkhez. Személyes felelősséget és érdeklődést kapunk. Kezelhetőbbé válik mindannyiunk számára — érthetőbbé — tervezés, építés sokszálú folyamata.

Felismertük, hogy városaink történelmünk megkövült tanúi, hogy valamennyi nek sajátos „genetikai kódja”, kikristályosodott öröksége hagyományozódik ránk, s egyszerűen nem tehetjük meg, hogy ezeket egyetlen mozdulattal, egyetlen határozattal és néhány buldózerrel elpusztítsuk. Hogy helyére felépítsük korunk betonvárait. Ha figyelmesen sétálunk a városban, pontosan

„vehetjük” az elmúlt korok üzeneteit a többszáz éves műemlékektől, a századforduló eklektikájától a Marxtól karéjózó szocreálon át a szerencsésen peremvidékeken fölépült betontelegekig, a korszerű, a környezethez jól illeszkedő foghíjbeépítésekig. S itt állunk meg egy pillanatra. Túl a szocreál merevségén, túl a modernizmus hullámvérése, túl a lakótelepi attackon elérkezünk egy olyan időszakba,

amikor a régit megőrizve kell megújulnunk. Ezt nevezzük az építészetben rehabilitációnak. Föl kell fedezni, meg kell vizsgálni minden egyes régi épületet, látleletet, ki kell kényszeríteni, új funkciót keresni megújulásukhoz. S ezeknek arányrendjeihez, stílusához, formakultúrájához kell kapcsolni az új objektumokat. Ez sokkal nehezebb feladat elé állítja a városrendezőket is és az építőipart is, mint a hagyományos

mód. De ez végre méltó kihívás, olyan korszerű társadalmi program, mely azon túl, hogy történelmi-építészeti kontinuitást biztosít, a társadalmi tudatnak alakító tényezője lehet.

Pár éve Szegeden építészeti konferenciát rendeztek. Itt hallottam az egyik előadótól a következő megjegyzéseket: „Állítsuk vissza az építész alkotómunkájának

(Folytatás a 2. oldalon.)

Csúcsok a maratonin

Csúcsot hozott a 30. nemzetközi Barátság maratonin — amely egyben országos bajnokság is volt — szombaton, Szegeden. Soha ennyien még nem indultak ezen a versenyen, közel hatszázan lódultak neki a távnak, s szinte minden korábbi csúcs megdőlt. A versenyről részletes beszámoló a 6. oldalon.

